

Fair value van eigen schulden is geen rariteit - maar is het verstandig?

In het artikel 'Rariteitenkabinet crisis' in het juli/augustusnummer van 'de Accountant', stelt Nart Wielaart dat winst maken als gevolg van een lagere kredietstatus klinkt als 'volkomen krankzinnig'.

Een rariteit is volgens Van Dale een merkwaardigheid, zonderlingheid, apartheid. Zonderling lijkt het voorbeeld inderdaad, maar krankzinnig is het zeker niet. Laten we het eens reëel bekijken, aan de hand van een (gefingerd) cijfervoorbeeld.

Eerst de activazijde. Stel, de bank heeft een leningportefeuille van € 15 miljard. De marktrente stijgt van vijf naar zes procent en daardoor daalt de marktwaarde van de leningportefeuille. Deze afwaardering zal weinig oppositie oogsten. Het voorzichtigheidsbeginsel, nietwaar?

Het omgekeerde - door daling van de marktrente *stijgt* de waarde van de leningportefeuille - wordt als minder logisch ervaren. Het voorzichtigheidsbeginsel speelt immers niet.

Dan de passiva. Stel, leningen (schulden van de bank) van € 15 miljard worden op de markt minder waard; maar nu als gevolg van een lagere kredietrating van de bank. Het verhandelbare schuldpapier daalt daardoor in waarde en de schuldenlast van de bank daalt.

Dat klinkt inderdaad 'krankzinnig'. Maar was de waardedaling minder krankzinnig geweest als deze was veroorzaakt door wijziging van de marktrente? Wat is hier principieel anders dan het verwerken van de waardedaling van het *activum*, als de rente stijgt?

Ook als het schuldpapier in waarde daalt door daling van de kredietwaardigheid van de bank, is sprake van een reële waardedaling van de eigen schulden. Onder fair value accounting is het logisch deze waardedaling te verwerken.

De afwaardering (zowel bij activa als passiva) wordt gedurende de resterende looptijd door afschrijving verwerkt in het resultaat. De kasstroom wijzigt niet. Het resultaat toont dus een hogere rentebate of rentelast dan die volgens de kasstroom. Zonder dat er in werkelijkheid een cent meer uitgaat of binnenkomt.

Waarom dan al dit gedoe? Omdat aldus de waarde van nieuwe en reeds bestaande leningen langs dezelfde meetlat wordt gemeten. Dat is geen 'rariteit' of 'krankzinnigheid' maar simpelweg een consequent toegepaste fair value waardering.

Of deze fair value waardering verstandig is, is een tweede. Het is informatie die voor gebruikers belangrijk kan zijn. Hoe belangrijk, is echter de vraag.

Voor de rentmeesterfunctie (de prestaties van het management) in ieder geval niet. Voor inzicht in de verwachte kasstromen evenmin: die blijven ongewijzigd.

Een extra probleem is dat met fair value de resultaten te beïnvloeden zijn. Waarom zou het management tegen jaareinde haast maken om geruchten te weerleggen, als voor het winstcijfer een lagere waardering van de eigen schulden niet slecht uit zou komen?

Beleggers houden zich stil. En dat is spijtig, nu de IASB (samen met de FASB) een voorstel heeft gedaan tot herziening van de waardering van financiële instrumenten. Beleggers, laat u horen!

Deel dit artikel

Jan Achten is BDO- en NBA-pensionaris.

GERELATEERD

Mark-to-market, toepassing van marktwaarde bij waarderingen in de jaarrekening, is een conventional wisdom: een opvatting die ons mooi van pas komt en daarom vrij... →

Externe verslaggeving

Lees hier het laatste nieuws en vaktechnische artikelen over jaarrekeningenrecht, IFRS, de RJ-richtlijnen en integrated reporting. →

OPINIE | 05 februari 2014

Fair value - splijtzwam of zelfs splijtstof?

Toegegeven, IFRS is niet zaligmakend en het platform kent zijn zwakheden. Maar een Europese variant van IFRS zou (bijna) alleen maar verliezers opleveren. →

OPINIE | 05 december 2012

Wedloop waardering derivaten onzin

Complexe werkelijkheid laat zich niet reduceren tot één journaalpost die andere informatie overbodig maakt. →

NIEUWS | 14 september 2012

'Fair value is de keizer die geen kleren aan heeft'

Peter van der Zanden richtte vandaag bij zijn afscheid als hoogleraar Externe verslaggeving aan Tilburg University zijn pijlen op de waardering tegen fair value.... →
